

פרשת נח

שנים שנים או שבעה שבעה?

במספר בעלי החיים שבאו לתיבה יש מספר סתירות. למרות שבמקום אחד (ז:ב-ג) כתוב שנח הצטווה לקחת "שבעה שבעה" (זוגות) מבעלי החיים הטהורים, בתיאור הביצוע (ז:ח, ט, טו) כתוב "שנים" (וכבר עמד על כך רש"י לפסוק ח': "מן הפחות היו שניים", והדוחק מורגש). גם אברבנאל תמה מדוע לא להזכיר את המספר האמיתי (שבעה)?!

הרמב"ן מתרץ שניים (זכר ונקבה) באו מעצמם (וכלשון פסוקים ט' וט"ו), ונח הצטווה לצוד וללכוד עוד ששה זוגות (כלשון פסוק ב': "תקח לך"). מדוע קיים הבדל? כי מטרת ששת הזוגות הנוספים לשחטם, לאכלם ולהקריבם על גבי המזבח, ומטרת העלייה לתיבה הייתה "לחיות זרע" ולא כדי להישחט.

אברבנאל מקשה על פירוש רמב"ן מכך, שלא נזכר בשום מקום שנח צד ולכד את הבהמות הטהורות, ומגיע למסקנה מהפכנית: "שנים שנים" (ז:ט, טו) איננו מספר אלא צורת ההגעה של הבהמות, בצורה פלאית "איש ואשתו" (ז:ב) [ולא זכר ונקבה], "כי הנה הנקבות... אין הולכות תמיד מחוברות אל זכריהם, אבל יתחברו לבד בשעת הזיווג, ומיד איש ואשתו כל אחד לדרכו פנו; ומין האדם בלבד הוא המתחבר תמיד אל נקבתו. וכאן כדי לקיים זרע, באו גם כשאין זמן הזיווג בזוגות". אבל כמה היו? "רבים מכל מין כדי שיקח נח מהם כרצונו".

לגבי ההבדל בין הטהורים לטמאים מציע אברבנאל כמה טעמים: א) "לפי שהיה עתיד להתיר להם אכילתם", ב) "וגם שמהם יקריב קרבן", ג) הטהורים שקטים יותר, ואילו הטמאים דורסים וטורפים ואלימים, וריבניים היה גורם לצרות.

הכתב והקבלה מעיר שהטהורות "הכרחיים יותר" לאדם (בנותן לו צמר, ביצים, חלב וכו') ולכן צריך מהן יותר.

לדעת המלבי"ם "שנים שנים" פירושו שני זוגות (מכל מין) "כי הבהמות והחיות שבאו להיות בתיבה לצורך קיום העולם באו מעצמם, ולא בא רק זוג אחד... ויצאו מן התיבה והתפזרו, אבל הבהמות הביתיות שהיו בביתו של נח נשארו ברשותו... והותר לו לקחת מהטהורים ארבע עשרה... ומהטמאים ארבע שהם שנים זוג".

מקור: הרב טוביה גרוסמן שליט"א